

“Jeg vil i hvert fald ikke kede mig!”

portrætsamtale i 8 dele af Michael Svennevig

Vi mødtes første gang i Dansk Forfatterforenings seniorgruppe, og det førte til at jeg opfordrede Stine til at være med på Gammelfestivalen *Død og hygge på plejehjemmet* i oktober 2014 på Frederiksberg. Det var i den anledning at vi skulle mødes og at denne bog tog sin begyndelse.

Vi mødtes hver 14. dag igennem et år, mens Stine langsomt skrev sig ind på de hændelser, der havde været skelsættende for hende. Samtalerne kan læses enten som indledning til eller uddybning af Stines egen livsberetning eller som indblik i de tanker, der har trængt sig på under skriveforløbet. Samtalerne er spundet omkring nogle af de begivenheder, der har knyttet os sammen i løbet af året, mens Stine skrev på sine SVANEVINGER.

Udkom den 2/2/2016

<http://forlaget-epigraf.dk/svanevinger.html>

6. dag:

Om at tage sig af andre,
om hjerteflimmer
og om hele tiden at være klar til nye projekter.

Lige da jeg træder ind brager musikradioens klassiske musik gennem huset. Normalt plejer det at være urskovslyde. Stine virker forvirret og lidt fraværende, mens hun rigger frokostbordet til, og duften af nybagte småkager breder sig.

SB-L: Nu kan du sidde og slappe lidt af.

Selv om det vist er hende, der har mest brug for det.

Jeg går et par trin ned til stuen med klaveret. Solen står ind ad vinduet. Jeg lægger mig, mens Stine pusler videre i køkkenet. Jeg kan høre at ovnlågen åbnes og lukkes, før køleskabet åbnes og Stine begynder at sætte ting frem på bordet. Jeg har lyttet til det samme mange gange før, hos min mormor. Det var samme tidløshed jeg trådte ind i. Hos min mormor lå jeg inde stuen, mens hun hvilede i det tilstødende soveværelse. Stine og min mormor var jævnaldrende, selv om Stine er i væsentlig bedre konstitution end min mormor var dengang, og Stine vist ikke sover til middag. Min mormor havde ikke meget tilbage af sit syn. Det var umuligt for hende at læse, selv om hun hele livet havde elsket at læse bøger. Hun kunne stadig læse avisoverskrifterne, men kun når hun placerede avisen under en stor luplampe med lys i og forstærkede med en håndlup.

Stine er gået ovenpå. En stejl trappe leder op. Der har jeg aldrig været. Der er mange ting jeg ikke ved om Stine, og alligevel ved jeg meget. På flere af trappetrinene har hun ting stående. På en del af væggen har hun hængt gamle familieportrætter. Det er hendes anevæg. Det er den familie som hun er ved at skrive historien om. Hun føler sig omgivet af dem, og de kigger hende over skulderen. Det forpligter. De kigger på hende med præsteøjne. Måske er det særlige ved Stine, at hun har så stor empati. Hun omfavner dem hun møder, i overført betydning. Hun er ikke i topform i dag, men hendes bevægelser er livlige og uden alderens forsinkelse. Hun er fokuseret og god til at stille ind på andre, men også insisterende og krævende, for hun afkræver andre svar. Men formår at gøre det, så det næsten virker henkastet, og så alligevel ikke. Kombineret med at hun kun ser kort, men dybt på én. Det der tindrende blik. Det er selvfølgelig nærliggende at tro at det er alderen, der har givet hende tyngden, men den har hun sikkert altid haft. Hun er rundet af tyngde og har sikkert været alvorlig allerede som barn. Måske er det netop derfor, at hun samtidig virker så let – nu.

Jeg kommer til at tænke på den 88-årige skuespiller Ebba Nørager, der medvirkede på Gammelfestivalen II med en monolog (af Jens Blendstrup), for nylig så jeg hendes første film fra 1950, hvor hun var 22 år, "Smedestræde 3" (der samtidig var Liva Weels sidste film) og stor var min forbavselse, da jeg så den "gamle" unge pige. Som om hun allerede dengang var slidt i stykker af livet, for hendes alvorlige mine bærer filmen. Det var hendes første og eneste

filmhovedrolle. Sikke et ansigt. Sikken et blik. Det må være en drøm for instruktøren at finde en så ung skuespiller med et sådant ansigtsudtryk. Vi forstår hende og føler med hende, selv om vi egentlig ikke ved, hvad det er vi forstår. Hun har ikke megen dialog, men hendes øjne følger os hele tiden fra lærredet. Det er mest andre, der siger noget *om* hende. På samme måde er det mig, der forsøger at fastholde Stine på skrift. Det er slet ingen nem opgave, for hun vægrer sig ved at blive sat i bås. Hun er meget åben og vibrerende, måske er det dét, der holder hende så levende. Eller måske er det den nysgerrighed, som hun møder andre med. Hun har en evne til at se andre. Jeg funderer over, om Stine har været lige som den alvorlige skuespillerinde som ung, men modsat hende er blevet stadigt yngre gennem livet. Det er en sjov tanke, og jeg kommer til at smile. Det er nok noget jeg aldrig finder ud af.

SB-L: Nåede du at sove lidt?

MS: Både og, jeg befandt mig lige der mellem søvn og vågen.

SB-L: Du må nok bære over med mig, for jeg er ked af at jeg ikke er kommet længere. Og så har jeg kasseret noget af det jeg har skrevet. Jeg tror ikke at det er godt nok.

MS: Sådan har du altid været, har du ikke? Været oppe på stikkerne hele tiden? Men hvor kommer det fra? Denne ildhu og flid? Er det noget du har valgt, eller noget som andre har valgt for dig? Fra en meget ung alder af har du vidst, hvordan man skulle gebærde sig på en præstegård. Du har haft en evne til at tage hånd om dem der kom indenfor. Du vidste at du havde et socialt ansvar. Er det et ansvar som du er født ind i, eller er det ét som du har påtaget dig, eller er det noget som blev forventet at du påtog dig, når du i en alder af 11 år vikarierede som organist i kirken?

SB-L: Når jeg som lille pige begyndte at tage mig af andre mennesker og sørgede for at de havde det godt, var det når de kom for at tale med far. Hvis han var optaget, var det min opgave at tale med dem indtil min far havde tid. Bonden havde jo kun interesse for det liv som han selv levede. Hvad gør man så? Så giver man sig til at spørge om, hvordan hans køer har det. Og så fortæller han om de køer, der hedder det og det, og hvis han bliver færdig med køerne, kan man spørge til grisene. Der er altid noget man kan spørge om, hvis man er en smule opfindsom. Jeg opdagede allerede som barn, at du ikke behøver at sige så meget. Du skal bare spørge. Folk er glade for at fortælle, og så synes de at "vi" har haft en rigtig god og lang samtale. Det gør på en eller anden måde også, at man bliver en smule ensom, for der er ikke plads til at fortælle om, hvad man selv synes.

MS: Men nu tager du revanche, for nu skriver du en bog!

SB-L: (ler) Det har jeg gjort i mange år... Men dengang, hvor jeg kunne gøre et menneske glad... du ved mine ture ud til de gamle koner. Det var lidt det samme. Spørg! Du behøver ikke selv fortælle. Det hænger i høj grad også sammen med de fem lange år, inden vi flyttede ind på præstegården, hvor jeg havde gjort mig så mange forestillinger om hvordan det ville

være. Mens min far færdiggjorde sin præsteuddannelse, glædede jeg mig og vidste, at det ville blive helt vidunderlig dejligt.

MS: Og hvordan gik det så?

SB-L: Det *var* vidunderligt, selv om det startede med at være ad H til, for jeg sad med hovedet nede i en af de skyer, der ikke ville flytte sig. Præcist sådan som jeg skrev om det i brevet til familie og venner forleden, for det ville ikke give nogen mening at skrive om, hvor tungt jeg syntes at det egentlig var. Det er et valg man tager. Der er stor forskel på om det bare er selvklynkeri, for det er også både tungt og mørkt, men man kan også vælge en anden måde at se det på.

Læs mere i SVANEVINGER

